# INTERVENCION

Después de 230 horas de luchar entre la vida y la muerte, el boxeador Benny Kid Pared murió en un hospital de Nueva York.

Ese fué el desenlace dramático de la pelea que sostuvo Kid en el Madison Square Garden.

Esta tragedia ha sido, tal vez, la que más ha conmovido al mundo por la forma brutal como se desarrolló el décimo-segundo asalto de aquel combate.

La insensibilidad inconcebible del referí y la ambición del manager se unieron para precipitar la muerte del humilde cortador de caña de Santa Clara, que pasará a la historia como el primer campeón mundial que muere defendiendo su título.

En estos o parecidos términos fueron los titulares de los periódicos al publicar la noticia del lamentable homicidio, calificado de involuntario.

Si traemos el tema a colación no es para entrar a discurrir sobre si el boxeo profesional, tal y como hasta hoy se viene practicando, puede seguir siendo tolerado en una sociedad que se precie de cristiana y se proclame campiona en la defensa de la dignidad de la persona humana.

Porque ¿no son cientos y cientos de miles de hombres, mujeres y niños los que mueren todos los días por falta de alimentos, vestidos y techos, por culpa de los intereses creados, y de la ambición desmedida de los managers y de los referís del mundo de los negocios y de la política?

Y ¿qué podríamos decir de la insensibilidad de quienes llamados a actuar de árbitros en la lucha desigual que libran los hombres y los pueblos contra sus tiranos, dejan que éstos les sigan golpeando implacablemente, como Griffist a su contrincante?

Ante el referí insensible y vacilante viene a nuestra memoria aquel desdichado "comité de no intervención" que toleraba la intervención de las potencias del eje Roma-Berlín a favor del genocidio y de los asesinatos —doscientos mil fusilados— cometidos por el franquismo, y tenemos que evocar una vez más las palabras angustiadas de nuestro primer presidente cuando, ante el horror del bombardeo de Guernica exclamaba: ¿Por qué no hablan las jerarquías?

¡Guernica! ¡¡Aristimuno; Galludez! ¡Espinosa !Companys! ¿Zugazagoitia! La lista sería interminable.

¿Cuántos y cuantos crímenes, homicidios voluntarios, han sido y siguen siendo tolerados en virtud de una interpretación alcahueta y absurda de la no intervención?

Nos gustaría saber si invadido un país por una epidemia e incapaz su pueblo para combatirla, quedarían los vecinos de manos cruzadas esperando que la epidemia llegue a su territorio.

S'guiendo a Camus podríamos decir que cuando se cena con el tirano, cuando se le presta dinero y se le otorgan bendiciones, se le están dando los medios y la buena conciencia necesaria para continuar, entonces se practica una verdadera intervención, pero contra las víctimas.

Si hoy nos expresamos así no es para llamar en vano a los referís y a los managers del mundo de la política y de los negocios, ni a la más alta autoridad espiritual del mundo. No hay peor sordo que el no quiere oír.

Y si para proclamar que, en medio de tanta hipocresía y de tanto convencionalismo, a pesar de la crueldad de los tiranos y de la cobardía de algunas llamadas democracia, seguimos fieles a la tradición democrática de nuestro pueblo, que nuestro nacionalismo es y será un nacionalismo humanizado y que tenemos derecho a ocupar un puesto en Europa bajo nuestra bandera, la de Euzkadi, para levantar nuestra voz contra todo desafuero y toda injusticia, vengan de donde vengan.

Pequeños materialmente aspiramos a ser grandes en el mundo de la moral, de la justicia y de la libertad.

(De "EUSKO-DEIA", la voz de los vascos en Venezuela).

# PAJARITOS SUELTOS

La redención de los trabajadores será la obra de los trabajadores mismos

—oOo—

*El P. Sánchez S. J. dice que el 80% de la población peninsular padece analfabetismo de segundo grado.*

—oOo—

Por primera vez, en un siglo, Vizcaya ha importado mineral de hierro.

—oOo—

*El arzobispo Delgado ha enviado a Ortega y Gasset a la hoguera. Para inquisidor es demasiado gordo.*

—oOo—

Un peón gana en Francia más que un obrero especializado en España.

—oOo—

*Un obrero español en Alemania mató a puñaladas a un capellán franquista.*

—oOo—

Solís, el camarada estuvo optimista en Canarias. Los canarios no tanto.

—oOo—

*1 kilo de ajos 100 pesetas. Caro ajo.*

—oOo—

Además de Ceuta y Melilla Marruecos declama ifni y Río de Oro.

—oOo—

*El Opus está ganando batallas. Malo. Se les ve venir ¿Los veremos marchar?*

—oOo—

El colmo: requetés rusos.

—oOo—

*Dos patriotas canarios han sido condenados por un tribunal español.*

—oOo—

El mejor año después de la guerra civil, ha dicho Villalonga. El mejor año para los ricos.

—oOo—

*Hugues Charles de Bourbon-Parme, uno de los pretendientes carlistas, estuvo en Guernica. Susikumica.*

—oOo—

Los sindicatos tardaron mucho tiempo en ser reconocidos por los gobiernos liberales, democráticos, capitalistas; pero los trabajadores peninsulares desde el primer día desconocieron a los sindicatos del gobierno franquista.

—oOo—

*Es preferible tratar directamente con sinvergüenzas y ladrones, que por medio de sus lacayos.*

—oOo—

Al P. Buchkremer, que fue recluido junto con los "rojos" españoles en un campo de concentración alemán, lo han hecho arzobispo de Aquisgran.

—oOo—

**Callan o mienten, por algo será.**

—oOo—

**La redención de los trabajadores será la obra de los trabajadores.**

—oOo—

**Jornal justo y vida digna.**

—oOo—

**Libertad y justicia social.**

—oOo—

**¿Qué es la península se está fomentando una revolución? La fomentan y estimulan las dictaduras de Franco y Salazar y los que dentro y fuera las apoyan.**

—oOo—

**En América a los esquiroles se les llama carneros. En todo el mundo son despreciables.**

—oOo—

**Rey del carbón le llamaron a Juanito el otro día en Atenas.**

**Con motivo de las huelgas nos hemos visto obligados retirar varios originales del presente número y a modificar su presentación. Nuestro deseo ha sido dar una impresión completa de la situación social en Euzkadi y en España y a ello hemos sacrificado nuestros planes anteriores. En números sucesivos iremos publicando las colaboraciones que nos han enviado nuestros amigos. El objetivo principal de T.V. es la Resistencia contra la tiranía y la libertad de Euzkadi.**

.. Eskiroleak kampora ..

# Lurra

*ORRILLA 1962*

# IRU ELBURU

¡¡¡Gernika!!!

**Zein euskaldunek ez du biotzmuñean zirrara bat sentitzen "Gernika" entzutean?**

**Badakigu, egia esan, noriznik: euskaltasunaren giroa sekulan ezagutu dela mailatu ez dutenak. Au da: españolismoaren atzaparren kiratsean azi eta ezi diran "norteñoak". Baiñan, auek kendurik nork ez du Gernika guztiz errespetatzen? Baita egiazko karlistak ere, baita Auñemendiz araindiko euskaldunak ere, abertzaleak eta galñerakoak... Danok daramakigu Gernikaren maitasun bizia. "Euskaldunen artean guztiz maitatua..." Iparraguirre gizajoak etziluen ezagutu geroko "norteñoak" eta beren laguntzoak. Auek, Euzkadi'ren lotsagarritzat, Aberriaren izena darabilkite, baiñan barruan... utsa! Ez dut asmatzen zergatik ez diran egoaldeko beren anaiakin bat etortzen. (Etortzen ez ba dira...)**

**Ezagutu-ferriak ditut kasta berri ontako batzuk. Gernika'z itzegin diet, orain ogei ta bost-garren urteburua dala-ta. Sas'-aberkide auek ez dira berotu, ez dira dardaratu, Gernika'z oroituta. Bai ura ikaragarria izan zan... gaizki egon zan... Baiña, arpegia ikusi besterik ez da. Gernika ez dute biotzean. Gedenez burnan dute, baldin ba dute.**

**Eta ez da arritzekoa. Euskaldunok gere burua eta gere erritasunaren sustraia maite dugu Gernika maitatzean. Ez dakigu zergatik dan; baiña, Eskiula'tik Karrantza'raño, eta Bastida'tik Ebro'raño, Gernika da Euskalerriko uriburua. Aaztu egin dira, gcienetan, zleak; baiña maitasuna biziri gorde da.**

**Gernika'k Euskalerriko muiña biltzen baitu.**

**Gernika'n batzartu ziran euskaldunak, arbolaren azpian, mende askotan zear. Erriak aukeratzen zituen beren mandatariak, eta ortara, Gernika'ra biltzen ziranak, Bizkai'ko agintariak ziran eglazko agintariak, erriak berak erriz erri bidaltzen baitzituen. Aukeraketa olek iñoren naasterik gabe egiten ziran. Esale baterako, eta au oso da gogoangarria, eltzaren ela jauntzoen parterik gabe egi'en zan, au da, erriak berak egiñak.**

**Eta Gernika'ra joaten ziranak, bestalde, etziituen Españak bidaltzen, Euzkadik baizik. An era'akitzen zirenak, euskaldunak kitzen dituzten, eta ez españolak edo frantsesak. Aberirak agintze'i zuen, eta ez Aizerriak. Euzkadi bere burueren jabe zan.**

**Au ondo zekien Franco'k. Eta erregatik, zitalkeririk aundienean, 1937 eko Apirillaren 26 ean Gernika xee-xee egitea agindu zuen. Eta ala egin zan.**

**Orrela iru elburu bildu ditu Gernika'k: Euzkadi'ren azkatasuna, Euzkadi'ren demokrazia, eta España'ren atzerakoien gorroto ikaragarria. Sutzar eta ilkintza izugarri artatik garbi atera da Euzkadi'ren ikurriña. Eta ikurriña ori Gernika da.**

**Orregatik esaten dugu ondo gerratik, eta beti esango:**

**¡GORA GERNIKA!...**

**¡IL BITEZ GERNIKA EZABATU NAI DUTENAK!...**

Txillardegi

.. Eskiroleak kampora ..
ESKIROLEAK KAMPORA


Dr. PABLO URIGÜEN
ODONTOLOGO
DE LAS UNIVERSIDADES DE MERIDA Y MADRID
Perico a Puente Yañez
Edif. Serrano, 1º ap. 12
CARACAS T. 552743


# EUSKAL - NAZIONALISMUARI BURUZ

## EUSKAL NAZIONALISMUA ETA GIZARTEAREN REVOLUZINOA

### HOBEKO GARRALDARRAK

Bertaldetik nola hunelako konzientzia duene euskalduna baita eta hunelako konzientziarik gabe — 16 edo 32 euskal deithurez ere— euskalduna azpoito Euskalherrieren interessei aitzi ekhin ba dezu, euskal konzientzia senti ezpa deza, haletan ere kommunitote nazional batek faktoreen quantitate bat ukhan behar ditu, zeinen bidez konzientzia hour kreatzen jaitu, herriaren inguruban bizi diren bertze ethnien gonik berezitzen dutelarik.

Herrexegotik ere' regime hertzariak euskara, euskal nazionaren faktore importanteena, amorraz persegutzen du. Bainan persekuzino hunen bidez' nehoiz baino gehiago euskara' gure herrieren zoriaz uzkolduta dago. Egiazko euskalduna bakhartik da' euskaraz dakiena, euskara eguneroko aferetan erabiltzen duena... extakiena, ezterabilena euskaldun mutua da, euskal-eunukhoa alegia. Euskalherrieren etsaiek euskarari erakhutsi derauzkoten amurrutik eta belhaun berrieren proposazino haberenga dela-ta, oraiko landeak lantzarz behatzen derauzku, nola belhaun zahorreko alegia euskal-agertzale batzuek euskara mespresotu duten eta helen seme-alhabel etzerauzkoten irakutsi. Hunelako pseudo-abertzaleak edozein prestije galdu dute gure herrian eta helen ekhintzak euskal-nazionalismuari kolte handiagoak dakhozkikeo' eten-ez ezein ere emura etzerritik. Euskal aberrieren kontra hunelako lueiapetria krisenea egin duenak, Politikaren iraitzetik ezpada,y behar luke bere personalitatea, decentzia gatik ezpada-ere.

### II. IUSTIZIA SOZIALA

Etsaiek, euskara, Euskalherria eta progresu sozialeen kausak khidetu dituzte. Bertaldetik ere euskaldunak progressueren kausarat jin dira. Hargatik, Hispaniako demokratek' Euskalherriagan bertze moral handia dute, zeren orain herri bat-blokean-Democratieren alde bailago. Zu hunengatik ere gure herritat ekharri zaitzen endetzuk — gizaki hau ere' iustizia sozialaren esperantzat — ethorri beitzizen — gure herrieren etsaiek izan-beherean euskaldun ideiak beretzakotu dituzte eta euskaldungoren kausaren odiskideak bilhakatu dira.

Lehen, gerlaren dempora dana, 1914/18 dana, Euskalherrieren papuhau' baserritarrak eta industriat eta trabajari Hipi batzu baisen etsiren. Behar bada, simplifikazino hau' bokhunegia da, baiñan politikan betki hunelako simplifikazinoen bidez egiari hurbilago bat gakizkidikeo, barberaretzako bikhemat bat egin ezpaitezakegu. Euskalherriko papuhau berez' lehenago, etseka iaunen eta baserritarren herria zen.

Industrializazinoaren bidez' hiriak kreatzen dira, euskaldun' hiri berriakan gehienetan' lungille espezializatzu bilhakotzen da. Hutsalenen bilhaketa. Industri berriau ta estuna' ekharri zerauzkiguten hispaniar inmigrantzen bidez kreatu zen. Lengille hauk Bilboako kapitalistek deithu zituzten eta gaiki pagatzen zituelarik' helen lanaren trukhuez aberatzen ziren, Bilboako khasu kapitalista hauk' eskatzen euskal aberetzeak ziren, baiñan helen ekhintzan' gizakante moto hispaniarrak baizen etsiren Andalusiako lueskilak lakoak.

Hispaniarrika lehen inmigrazinoaren bidez zenbait tenzino sortzen da eutskhtanoen eta inmigratu moskituen biltzaratzen, helek lehenik zenbait ortzapenzio ekhorri baitzuten. Denpora hour, karlisten gerlen dataraen dempora zen, Euskaldunak garaituetan baitzegozen. Bilboak baserritarraz muskitzen ziren, tzarlerritarra' maketaren eta bilbotar erdaldunen iskirioa zen.

Okhoina hontan gizon providenzial bat laiki zen. Arana Goiritar Sabin, eta hainek euskal baserritarren valoreak goititzen zituelarik' gure herriko autokhthonaren duintasuna reivindikatu zuen. Munde Aranaren buruan' euskal nazionalismoaren esentzia ren representant euskal baserritarra zen... eta kanpotarrak' salik gure herrieren desnazionalizatzeko ethorri zen gizakente-elia zen. Munde Aranaren ekhintzaren bidez, euskal baserritarren valoreak garaiphatzen zituen nazionalismua sortu zen. Bainan Arana Gorik' euskal konzientziari deihadar hunen aitzean' etzetharrenethorri behar zukeien bezala' euskal hizkuntzaren dignifikazinoa; egiazko abertzaletatuz baten ekhintza baithi hirukuntzu nazionaleren prestije sozilogikoa eta kulturaleren goititzea baita. Bilbotarrak, nola lehenago euskal baserritarraz trufatzen baitziren, halatan gero, beren Asturuaren-batasunaren erakhustekotz baserritarrak biltkakotu nahi zuten eta jeboak eta jeboan adoratzaileak bilhakotu ziren. Bainan baserritarrak ekintza hunen funtsaren-aze erraz ikhus zirraten eta oihekeria haur mespresotzen zuten... eta huntaz zoritzarrez euskara are.

Halarik ere, euskal konzientziaren phizteo zelo-ta, Euskalherriko ethorri kampotarrek baren adoszinoaren patria maitatu zuten eta haina helen semeen aberria biltkakotu zen. Huntaz gainera, gugana ethorriak askotan lehenago euskaldun izanikako lurraldeetatik baitzethorren, hour da, Herrigoitik eta Burebatik, lende hauk euskal landaraen on-ongi xerthatzuk izaiten zirateken. Eta inmigratuen semeak garik euskal-abertzale zintzo-zibtzuak ethorri ziren. Kiriz batetaz, Euskalherriak inmigrazino asemiluato zuen, eta horagiaren horagia eta bere adoloren adola bilhakotu zen.

Hamasei deituren nazionalismuaren ostean, iut solis delakoaren nazionalismua ethor zedin. Hogeitahamasseigarren urthako gudusk erakhutsi ukhan derauku zein ongi xertha hauk eginik zegozen, zeren-eta espoiolen ordutz seme gathazka alkorean erori baitzuen, euskal aberrieren zukatsunaren aldi gudukatzen ari zelarik; inmasoren lerroetan' askotan deithu-ondoetez reaksionariok Euskalherrieren kontra zetharzelarik.

Huntaz gainera, ahantzi genituen euskal lurralde batzuek' patriotismoaren eta nazionalismoaren irakaskintza' "zespiak bat" delakoaren symbolaz signifikatzen den aberri-sentimentoaren iarraitzalasi eman zerauzkoten; zeren eta Nafarroako eta Bizkaiko partoek Iparralde lurralde hauk, Herrigoitik, zuempili gratis, euskal nazioaren erazaxe duen.

(Jarraituko du)

## 1962 "LIZARDI" POESIA SARIAREN OIÑARRIAK

Gipuzkoako Ahorro Kaxa Probintzialak amar milla pezetako sari bat sortu du urtero emateko Euskaltzaindiaren ardurapean. "Lizardi" poesia-saria olerkarien klasean ari dirantzat, eta lau poesia-sari bertsolarien klasekoentzat ornituko ditu.

"Lizardi" sariaren oiñarriak dira:

1. Bost milla pezetako sari bat emango da ezin zaitu izango dana.

2. Bialtzen diran poesia-lanak nai dan bezelako luzeera eta gaia izan dezakete eta bertsotan euskeraz egiñak izan behar dute.

3. Juzgua emango duen juradua Gipuzkoako Ahorro Kaxa Probintzialak izendatuko du Euskaltzaindiaren eskabidez lanak bialtzeko epea bukaizen danean.

4. Lanak Euskaltzaindira bialdu behar dira (Ribera, 6 - Bilbao) 1962 ma'atzaren 24-a baiño leen. Lema batekin firmatu behar dira eta lemaren giltza sobre itxi batean bialdu.

ESKIROLEAK KAMPORA


GERO


## 1962 POESIA SARIAK BERTSOLARIEN KLASEAN ARI DIRANENTZAT

Gipuzkoako Ahorro Kaxa Probintzialak amar milla pezetako sari bat sortu du urtero emateko Euskaltzaindiaren ardurapean. "Lizardi" poesia —saria olerkarien— klasean ari dirantzat, eta lau poesia-sari bertsolarien klasekoentzat ornituko ditu.

Bertsolarien klasean ari dirantzat ipintzen diran poesia-sarien oiñarriak dira:

a) Sariak izango dira: 1. Bi milla pezeta; 2. Milla ta bosteun pezeta; 3. Milla pezeta; 4. Bosteun pezeta.

b) Urtearen barruan arg taratutako bertso —papezik onenak sarituko dira. Bertso-paper inprimatuaren amar ale bialdu behar dira Euskaltzaindira (Ribera, 6 - Bilbao). Bialtzeko epea 1962 azaroaren 29-an bukatzen da.

d) Gaia libre.

e) Bertso-papera argitaratzen danean, eta jakiteko zein dan bertsolari egilearen izena, "Bertso berriyak urilyak jarriyak" edo beste alako zerbait ipiñi behar da aspaldiko oiturari segituaz.

f) Juzgua emango duen juradua Gipuzkoako Ahorro Kaxa Probintzialak izendatuko du Euskaltzaindiaren eskabidez.

g) Sariak Donostian emango dira bertsolarian jai edo txapelketa batean.


En CIUDAD JUAREZ,
BAR - RESTAURANT
"ALCAZAR"
Chih. México